

Krzysztof Szachogłuchowicz

Ustawa o osobistych
kontach inwestycyjnych

Komentarz

Copyright © Krzysztof Szachogłuchowicz, 2026

Projekt okładki:
Jacek Zygałło

Korekta, skład, łamanie i redakcja techniczna:
Beata Kostrzevska/grafikaslowa.pl

Wydanie I

Wydawnictwo Alter Wild
www.alterwild.pl

ISBN: 978-83-947621-4-8

Spis treści

Od autora 7

Wykaz skrótów 11

Ustawa z dnia 3 lipca 2026 r.
o osobistych kontaktach inwestycyjnych
(Dz. U. poz. 1098) 15

Rozdział 1. Przepisy ogólne 17

Rozdział 2. Osobiste konto inwestycyjne 41

Rozdział 3. Podatek od wartości aktywów 121

Rozdział 4. Przepisy karne 171

Rozdział 5. Zmiany w przepisach 177

Rozdział 6. Przepis epizodyczny,
przepisy dostosowujące i przejściowe
oraz przepis końcowy 213

Przedstawione w niniejszej publikacji oceny i wnioski są wynikiem samodzielnej analizy autora i wyrażają wyłącznie jego osobiste poglądy. Publikacja nie służy prezentowaniu stanowisk organów, instytucji ani innych podmiotów, z którymi autor jest związany.

Opracowanie ma charakter naukowy. Przedstawione w nim rozważania dotyczą wykładni omawianych przepisów i nie stanowią porady ani opinii prawnej w indywidualnej sprawie. Ich wykorzystanie w praktyce wymaga każdorazowo odrębnej oceny uwzględniającej całokształt okoliczności faktycznych, aktualny stan prawny, dorobek orzecznictwa oraz praktykę właściwych organów.

Publikacja uwzględnia stan prawny na dzień 1 października 2026 r. Przepisy ustawy o osobistych kontach inwestycyjnych omówiono w brzmieniu ogłoszonym w Dzienniku Ustaw, z uwzględnieniem ich wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.

Od autora

Osobiste konta inwestycyjne (OKI) są nowym rozwiązaniem na polskim rynku finansowym. Ich wprowadzenie stanowi próbę stworzenia produktu, który ma zachęcać do długoterminowego oszczędzania i inwestowania, a jednocześnie pozostawiać inwestującym stosunkowo dużą swobodę w wyborze sposobu lokowania środków. OKI nie jest przy tym kolejnym produktem emerytalnym. Nie wiąże inwestującego z określonym momentem wypłaty środków ani nie uzależnia korzyści podatkowych od osiągnięcia określonego wieku.

Inspiracją dla polskiego rozwiązania były funkcjonujące w innych państwach europejskich preferencyjne podatkowo rachunki inwestycyjne, przede wszystkim szwedzkie *Investeringssparkonto* (ISK). Polski ustawodawca nie zdecydował się jednak na proste przeniesienie zagranicznego modelu, lecz stworzył własną konstrukcję, dostosowaną do krajowego rynku finansowego i obejmującą różne formy inwestowania: od produktów bankowych, przez formy zbiorowego inwestowania, po rachunki maklerskie.

To właśnie ta różnorodność jest jedną z najciekawszych, ale zarazem najtrudniejszych cech OKI. Pod wspólną nazwą osobistego konta inwestycyjnego mogą bowiem funkcjonować rozwiązania o odmiennej konstrukcji prawnej, prowadzone przez różne instytucje finansowe i podlegające właściwym dla nich regulacjom

sektorowym. Ustawa o osobistych kontaktach inwestycyjnych nie zastępuje tych regulacji, lecz nakłada na nie dodatkową warstwę.

Nowością wprowadzoną w drodze ustawy jest również sposób opodatkowania aktywów gromadzonych na OKI. Prawodawca zrezygnował w tym przypadku z uzależnienia podatku od osiągniętego dochodu, zamiast tego powiązał jego wysokość z wartością aktywów zgromadzonych na koncie. Rozwiązanie to w istotny sposób odróżnia OKI zarówno od zwykłych form inwestowania, jak również od funkcjonujących na rynku produktów korzystających z preferencji podatkowych.

Praca nad niniejszym *Komentarzem* pokazała, że pozornie prosta konstrukcja OKI rodzi wiele interesujących pytań praktycznych. Część z nich wynika z konieczności stosowania ustawy równoległe z przepisami właściwymi dla poszczególnych rachunków i rejestrów, inne są konsekwencją posłużenia się przez ustawodawcę pojęciami znanymi już z IKE, IKZE, PPE czy PPK, niekiedy jednak w nowym kontekście albo w zmienionym znaczeniu. Nie brakuje również przepisów, których literalne odczytanie nie daje jednoznacznej odpowiedzi na pytanie o sposób ich praktycznego zastosowania.

Z tego względu celem *Komentarza* nie jest jedynie przedstawienie treści kolejnych przepisów ustawy, lecz przede wszystkim udzielenie odpowiedzi na pytanie, jak powinny one być stosowane w praktyce. Tam, gdzie było to potrzebne, analiza wychodzi poza samo brzmienie komentowanego przepisu i odwołuje się do jego celu, miejsca w konstrukcji OKI oraz do właściwych regulacji sektorowych.

Komentarz powstawał w czasie, gdy OKI było rozwiązaniem całkowicie nowym, a praktyka jego stosowania dopiero miała się ukształtować. Z oczywistych względów wiele przedstawionych w nim problemów nie mogło zostać rozstrzygniętych na podstawie orzecznictwa czy utrwalonej praktyki. Tym większego zna-

czenia nabiera próba odczytania poszczególnych przepisów w sposób, który uwzględnia nie tylko ich literalne brzmienie, ale również konstrukcję całej ustawy i realia funkcjonowania rynku finansowego.

Mam nadzieję, że *Komentarz* okaże się pomocny zarówno dla osób, które będą uczestniczyć w tworzeniu i obsłudze OKI, jak i dla prawników, doradców podatkowych, przedstawicieli administracji publicznej oraz wszystkich tych, którzy będą musieli się zmierzyć z praktycznym stosowaniem nowych regulacji.

Autor

Wykaz skrótów

k.c.	ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r. poz. 795)
k.s.h.	ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 18 z późn. zm.)
MiFID II	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE (wersja przekształcona) (Dz. U. UE. L. z 2014 r. Nr 173, str. 349 z późn. zm.)
o.p.	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r. poz. 622 z późn. zm.)
pr. bank.	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r. poz. 38 z późn. zm.)
RODO	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm.)

rozporządzenie 1286/2014	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) (Dz. U. UE. L. z 2014 r. Nr 352, str. 1 z późn. zm.)
rozporządzenie 2017/1129	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylecia dyrektywy 2003/71/WE (Dz. U. UE. L. z 2017 r. Nr 168, str. 12 z późn. zm.)
rozporządzenie delegowane 2017/653	rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2017/653 z dnia 8 marca 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIP) przez ustanowienie regulacyjnych standardów technicznych w zakresie prezentacji, treści, przeglądu i zmiany dokumentów zawierających kluczowe informacje oraz warunków spełnienia wymogu przekazania takich dokumentów (Dz. U. UE. L. z 2017 r. Nr 100, str. 1 z późn. zm.)
u.d.u.	ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 1526)
u.f.e.	ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r. poz. 1070)
u.f.i.	ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r. poz. 60 z późn. zm.)

u.i.k.e.	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 91)
u.k.a.s.	ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1131 z późn. zm.)
u.n.r.f.	ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r. poz. 935 z późn. zm.)
u.o.a.n.	ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1461 z późn. zm.)
u.o.i.f.	ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 722 z późn. zm.)
u.o.k.i.	ustawa z dnia 3 lipca 2026 r. o osobistych kontach inwestycyjnych (Dz. U., poz. 1098)
u.r.r.	ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r. poz. 823)
u.z.p.d.f.	ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 843 z późn. zm.)
Ustawa o NBP	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 2025 z późn. zm.)
z.t.p.	rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r. poz. 300)

**Ustawa z dnia 3 lipca 2026 r.
o osobistych kontach inwestycyjnych
(Dz. U. poz. 1098)**

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje:

- 1) zasady gromadzenia aktywów przez osoby fizyczne na OKI;**
- 2) opodatkowanie aktywów OKI zgromadzonych na OKI podatkiem od wartości aktywów.**

Komentowany przepis wyznacza zakres przedmiotowy ustawy. Zgodnie z art. 1 pkt 1 u.o.k.i. obejmuje on zasady gromadzenia aktywów przez osoby fizyczne na osobistych kontach inwestycyjnych. Zakres ten uzupełnia pkt 2, który rozciąga sferę unormowań komentowanego aktu na płaszczyznę prawnopodatkową. Konkretyzacja zakresu ustawy w tym obszarze polega na objęciu nią zasad opodatkowania aktywów zgromadzonych na OKI podatkiem od wartości aktywów.

Ograniczenie możliwości gromadzenia aktywów na osobistych kontach inwestycyjnych wyłącznie do osób fizycznych przesądza o ściśle osobistym charakterze tej instytucji. Z kręgu podmiotów uprawnionych do gromadzenia aktywów na OKI wyłączone zostały osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Zastosowana konstrukcja odzwierciedla intencję ustawodawcy, jaką jest stworzenie ram prawnych dla nowego produktu inwestycyjnego, stanowiącego efektywną formę akumulacji i pomnażania

prywatnego kapitału z wykorzystaniem przewidzianych w ustawie preferencji.

Artykuł 1 ma charakter przepisu zakresowego. Wyznacza on podstawowe ramy regulacji dotyczącej osobistych kont inwestycyjnych, których rozwinięcie ma miejsce w dalszych przepisach ustawy.

Art. 2. [Definicje]

1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) aktywa OKI – następujące aktywa gromadzone na OKI:

- a) środki pieniężne na rachunku bankowym, z wyjątkiem rachunku bankowego służącego do obsługi:
 - rachunku papierów wartościowych,
 - zapisu w rejestrze uczestników,
 - rachunku w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym,
 - rachunku w dobrowolnym funduszu emerytalnym,
- b) środki pieniężne i należności na rachunku pieniężnym w podmiocie prowadzącym działalność maklerską,
- c) obligacje będące skarbowymi papierami oszczędnościowymi, o których mowa w art. 101 ustawy o finansach publicznych,
- d) jednostki uczestnictwa ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego,
- e) jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego,
- f) jednostki rozrachunkowe dobrowolnego funduszu emerytalnego,
- g) papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym lub wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu,
- h) papiery wartościowe będące przedmiotem wniosku o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym lub wniosku o wprowadzenie do alternatywnego systemu obrotu, w związku z ofertą publiczną:
 - wymagającą opublikowania prospektu w rozumieniu przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na

stosowanie dotychczasowego rozporządzenia wydanego na podstawie art. 3b § 2 o.p. Utrzymanie w mocy dotychczasowych przepisów wykonawczych pozwala w tym przypadku na zachowanie ciągłości oraz zapewnienie dalszego wykonywania zmienianej ustawy w regulowanym w drodze rozporządzenia zakresie.

Odmienny mechanizm przyjęto w ust. 2, który przewiduje utratę mocy dotychczasowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 35b ust. 6 u.k.a.s. Przepis ten zawiera upoważnienie ustawowe dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych zasad korzystania z e-Urzędu Skarbowego, w tym warunków korzystania z tego systemu, zakresu uprawnień jego użytkowników oraz rodzajów spraw załatwianych za jego pośrednictwem.

Rozwiązanie to należy wiązać ze zmianami wprowadzonymi przez u.o.k.i., w szczególności z wprowadzeniem nowego podatku oraz określeniem w ustawie zasad wykorzystywania e-Urzędu Skarbowego w związku z realizacją obowiązków wynikających z ustawy. W tych warunkach dalsze obowiązywanie dotychczasowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 35b ust. 6 u.k.a.s. nie odpowiadałoby nowemu stanowi prawnemu.

Art. 46. [Wejście w życie ustawy]

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.

Artykuł 46 u.o.k.i. określa datę wejścia w życie ustawy. Została ona wyznaczona na 1 stycznia 2027 r. Komentowana regulacja stanowi przepis końcowy, którego funkcją jest określenie momentu w czasie, od którego ustawa staje się częścią obowiązującego porządku prawnego. Dzień wejścia w życie ustawy wskazuje, od kiedy zawarte w niej uregulowania mogą być stosowane, wywołując określone skutki prawne.

Co do zasady, zgodnie z regułą wyrażoną w art. 4 ust. 1 u.o.a.n., akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy. Taka sytuacja ma miejsce w komentowanej ustawie. W art. 46 u.o.k.i. ustawodawca wskazał konkretną datę wejścia w życie ustawy, zapewniając jednocześnie dłuższy okres *vacatio legis*. Rozwiązanie to należy ocenić pozytywnie, zwłaszcza ze względu na zakres i charakter wprowadzanych regulacji.

Dłuższy okres pomiędzy ogłoszeniem ustawy a jej wejściem w życie daje adresatom nowych przepisów możliwość odpowiedniego przygotowania się do ich stosowania oraz podjęcia niezbędnych działań dostosowawczych.

Szczególne znaczenie ma przy tym fakt, że ustawa wprowadza nowy rodzaj podatku dotyczący aktywów zgromadzonych na OKI. Rozpoczęcie stosowania tych regulacji z dniem 1 stycznia 2027 r.

należy ocenić pozytywnie również z perspektywy konstytucyjnych standardów stanowienia prawa podatkowego. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego utrwalony został pogląd, zgodnie z którym w przypadku podatków rozliczanych w skali rocznej co do zasady niedopuszczalne jest dokonywanie w trakcie roku podatkowego zmian obciążeń podatkowych. Zasada ta, wywodzona z art. 2 Konstytucji RP, służy ochronie zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zapewnia podatnikom możliwość odpowiedniego planowania swoich działań z uwzględnieniem obowiązujących obciążeń podatkowych.